

METODIKA PRO ZPRACOVÁNÍ ANALÝZY ÚZEMÍ

Špaček David, Hrůza Filip

(revidovaná po schůzce 25. 10.)

Obsah metodiky

1. Cíle, východiska a základy naší metodiky	3
2. Cíle a kroky analýzy území, LEK a JEJICH podpory ze strany obcí	6
3. Doporučení pro jednotlivé kroky	7
KROK 1: Stanovte si hlavní a dílčí otázky, na které má vaše analýza odpovědět?	7
KROK 2: Získejte informace a data, díky kterým můžete na stanovené otázky odpovědět.....	21
KROK 3: Získané informace a data zpracujte do podoby pracovní verze zprávy.	26
KROK 5: Pracovní verzi zprávy zveřejněte a prodiskutujte s politickým vedením obce (případně na úrovni DSO, pokud bylo předmětem analýzy širší území a aktivity více obcí) a klíčovými aktéry z území vaší obce, případně s jejich zástupci.	27
KROK 6: Na základě zpětné vazby a podnětů, které jste získali během diskuze, připravte finální verzi zprávy a zveřejněte ji.....	28
DALŠÍ KROKY	29
4. Seznam použitých zdrojů.....	30

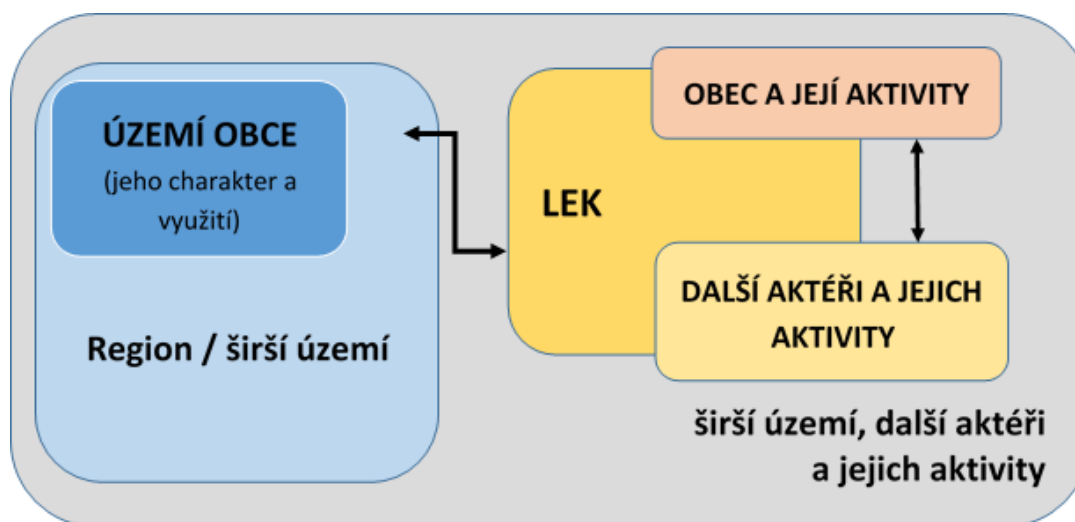
1. CÍLE, VÝCHODISKA A ZÁKLADY NAŠÍ METODIKY

Hlavním cílem naší metodiky je nabídnout jednoduchý návod pro vypracování situační analýzy o

- stavu území a lokální ekonomiky obce, případně širšího území (DSO apod.),
- dosavadní podpoře lokální ekonomiky ze strany obce (případně DSO) a možnostech podpory lokální ekonomiky na daném území do budoucna.

Lokální ekonomikou (LEK) rozumíme soubor hospodářských aktivit, které probíhají na určitém území. LEK je v našem pojetí o tom, že v místě/regionu někdo (soukromé i veřejné organizace, ale i obyvatelé) vyrábí, prodává, nabízí, kupuje, poskytuje výrobky a služby (může tak jít i o služby soukromé a veřejné), a jsou také vytvářeny podmínky pro fungování těchto aktivit (např. obce podporují svými aktivitami rozvoj LEK v rámci svých možností buď samy, nebo ve spolupráci s jinými úřady – DSO, MAS, ORP, úřady práce, orgány kraje apod.).

V naší metodice vycházíme z následujícího jednoduchého modelu LEK:

LEK je úzce provázaná s charakterem území (území obce a širšího území přilehlého regionu) a aktivitami na něm působících aktérů, které na sebe vždy nějakým způsobem navzájem působí a ovlivňují tak dynamiku LEK (tzn. intenzitu ekonomických činností v území a vzájemných vztahů aktérů LEK v čase). To přináší i obvyklé situace, kdy se v malé obci některé služby neposkytují, protože jsou pro její obyvatele snadno dostupné v okolí.

LEK zahrnuje:

- obec jako subjekt veřejné správy (samosprávy a státní správy)
- obec jako území (intravilán i extravilán)
- hospodářské činnosti obce a jejich zřizovaných/zakládaných organizací
- firemní/podnikatelský sektor
- nestátní neziskový sektor
- obyvatele obce, rekreanty a návštěvníky
- případně další subjekty
- a také širší přirozené/spádové území regionu.

LEK je důležitá pro kvalitu života v území a jeho celkový rozvoj, což jasně potvrdilo i období epidemie koronaviru. **LEK se samozřejmě vždy vyvíjí v širším kontextu.** Nejde jen o kontext regionu. V případě

ČR LEK obce ovlivňuje charakter a vývoj ekonomiky celého státu, politiky a opatření přijaté na různých úrovních vlády, související aktivity dalších úřadů veřejné správy a na ně reagující aktivity dalších veřejných a soukromých subjektů apod. Přestože globální vliv na každou místní LEK je nezanedbatelný, což se ukázalo například při finanční krizi nebo nedávné koronavirové krizi, dlouhodobá udržitelnost a rozvoj každé LEK stojí vždy na místních aktérech, v jejichž čele z hlediska vlivu a možností stojí obce. **V naší metodice proto vycházíme z toho, že v podpoře LEK (tzn. ekonomických aktivit v území) mají nezastupitelnou a často vůdčí a iniciační úlohu obce, případně jejich DSO anebo další platformy, které ke spolupráci v území obce využívají,** protože svými aktivitami mohou přímo či nepřímo podporovat LEK a tím přispívat k místnímu ekonomickému rozvoji.

Metodiku jsme připravili především pro

- zástupce a pracovníky obcí, kteří chtějí vlastními silami vypracovat situační analýzu o území jejich obce z hlediska LEK a její dosavadní podpory ze strany obce. Metodika je určena především zástupcům a pracovníkům obcí I. a II. typu.
- pracovníky dobrovolných svazků obcí (DSO), kteří pomáhají, nebo chtějí pomoci členským obcím svazku, se zpracováním jejich podobně zaměřených analýz. V české praxi již pracovníci některých DSO svým obcím pomáhají s vypracováním jejich rozvojových strategií. Předkládaná metodika může pracovníkům DSO také pomoci připravit analýzu stavu LEK pro území DSO, která bude podkladem strategie rozvoje LEK na území DSO apod.

Metodiku jsme připravili, aby jim pomohla

- zorientovat se v tom, co vše je (a může být součástí) LEK a jak ji mohou svými aktivitami podporovat.
- zpracovat situační analýzu o stavu a bariérách rozvoje LEK a jejím podporování ze strany obce a v případě malých obcí ze strany více obcí na širším území. Výsledky podobných analýz by měly být součástí analytických částí rozvojových strategií obcí.
- vyhodnotit a uvědomit si, s jakými nástroji již pracují, s jakými nikoliv a s jakými mohou pracovat více, aby aktivněji podporovali LEK apod.

Metodika staví na následujících základech:

- Metodika je pomůckou pro provedení analýzy. Nesupluje analýzu. Obsahuje kroky pro provedení analýzy, od které by se měla odvíjet následná opatření.
- Metodika vychází z rámce podpory LEK, se kterým pracujeme v projektu OLEK Svazu měst a obcí ČR a který reflektuje nástroje, se kterými obce (případně DSO a/nebo MAS) v praxi při podpoře LEK reálně pracují anebo mohou pracovat.
- Vedle tradičních a běžných nástrojů metodika obsahuje i paletu nástrojů, se kterými někdy pracují větší obce a města. Vycházíme zde z toho, že je mohou využít nebo se jimi alespoň inspirovat i malé obce, buď samy, nebo ve spolupráci s dalšími obcemi, např. na úrovni DSO, MAS apod. Ten, kdo analyzuje a vyhodnocuje území obce a aktivity podporující LEK by měl vyhodnotit, co je a co již není relevantní pro danou obec/DSO s ohledem na finanční, personální či jiné možnosti obce, případně jejího DSO.
- Metodika reflektuje výsledky a poznatky ze vstupního šetření o stavu podporování LEK v DSO zapojených v projektu OLEK a v jejich obcích, které kombinovalo dotazníkové šetření a rozhovory, a také výsledky dřívějších šetření (např. výsledky šetření realizované v dřívějším projektu Center společných služeb – CSS). Zohledňuje dobrou i špatnou praxi z území DSO

zapojených v projektu OLEK i jinou. Metodika tedy využívá přístupu založeného na získaných důkazech a zjištěních (tzn. je evidence-based).

- Bere v potaz obsah již existujících dostupných metodických nástrojů pro analýzy území a vlastních analýz (použité zdroje jsou uvedeny v seznamu na konci metodiky).

Metodika obsahuje návody a doporučení pro kvalitativní spíše než kvantitativní analýzu, protože rozvoj území je často závislý na řadě subjektivních a měkkých faktorů, které běžné kvantitativní ukazatele a analýzy vždy nemusí dobře zachytit. Kvalitativní přístupy považujeme za nezbytné pro zjišťování skutečných potřeb a bariér rozvoje území, vzájemných vazeb apod. Přestože metodika poskytuje základní a jednoduchý rámec pro spíše kvalitativní hodnocení, **zohledňuje standardní požadavky na to, co má být v území analyzováno a hodnoceno**. Některá témata jen uchopuje trochu jinak než existující metodiky a hlavně z pohledu obce a toho, co může přímo či nepřímo v oblasti LEK ovlivnit jako klíčový aktér v dané lokalitě.

Přestože metodika obsahuje návod pro jednodušší kvalitativní analýzu a (sebe)hodnocení, nevylučuje, aby obce využily pro své analýzy pokročilejší metody. Na nich někdy staví analytické části existujících strategických plánů rozvoje obcí, které někdy obsahují i komparaci některých ukazatelů s jinými obcemi nebo s celostátními hodnotami. Jejich autoři ale někdy výsledky analýzy prezentují příliš technicky a v analytických částech rozvojových dokumentů se důležitá zjištění ztrácejí v mase příliš technického a rozsáhlého textu, který obsahuje zbytečně velké množství grafů a tabulek, nepracuje vhodně se shrnutími a přílohami. Složitost a délka textů strategií může potom starosty a pracovníky obce odrazovat od další práce s nimi (v rámci strategického řízení rozvoje obce apod.).

Metodika doporučuje, na jaké oblasti je vhodné se při analyzování a hodnocení území z hlediska (podpory) rozvoje LEK zaměřit a na jaké související otázky je dobré si odpovědět. Jejím cílem je napomoci aktivní podpoře LEK ze strany obcí, případně DSO. Nechceme, aby metodika byla vnímána jako dogmatický a byrokraticky koncipovaný dokument, ale naopak jako inspirativní příručka, která může pomoci zástupcům obcí či DSO provést vlastní (sebe)hodnocení toho, jak chápou a jak podporují LEK a co by eventuelně mohli dělat lépe či jinak. Některé nástroje podpory LEK nemohou některé obce z objektivních důvodů více využít (kvůli své velikosti, charakteru a možnostem místní LEK, administrativnímu aparátu apod.). To však neznamená, že by je nemohly využít např. ve spolupráci se sousedními obcemi anebo v rámci svého DSO.

Abychom ušetřili místo, pracujeme v metodice s univerzálním termínem „obec“, který používáme jako obecné označení pro obce, městyse, města apod.

Metodiku strukturujeme následovně:

- Nejprve v bodu 2 krátce shrneme cíle a kroky analýzy území a LEK a podpory jejich rozvoje ze strany obcí, případně jiných platforem (jako DSO, MAS apod.).
- V bodu 3 jednotlivé kroky více rozebíráme. Největší pozornost zde věnujeme souboru hlavních a dílčích a dalších otázek a komentářů (vč. příkladů z praxe), které doporučujeme v analýzách zohlednit.
- V bodu 4 potom uvádíme zdroje, které jsme použili při zpracování metodiky.

Stěžejní částí naší metodiky je bod 3. Metodika v něm rozpracovává především to, čemu je vhodné se věnovat v analýzách území, LEK a podpory jejich rozvoje ze strany obcí. Naše šetření totiž ukázala, že zástupci obcí nemusí vždy obsahu LEK plně rozumět a podporu LEK si mohou spojovat jen s některými nástroji, přestože škála nástrojů, se kterými mohou jejich obce (příp. DSO pracovat), je širší.

Naší ambicí rozhodně není v metodice odpovědět komplexně na všechny otázky, jak zpracovat analýzu území a LEK. To by byl její rozsah mnohem větší. Chtěli jsme připravit jednoduchou a srozumitelnou metodiku, která by pracovala s logickým rámcem pro hodnocení LEK a obsahovala návod pro relativně snadnou a rychlou (sebe)hodnotící analýzu o území a LEK a aktivitách obce v podpoře LEK, který mohou

využít zástupci a pracovníci obcí I. a II. typu anebo pracovníci jejich DSO či dalších platforem, ve kterých obce spolupracují (jako MAS).

2. CÍLE A KROKY ANALÝZY ÚZEMÍ, LEK A JEJICH PODPORY ZE STRANY OBCÍ

Cílem analyzování a vyhodnocování území, LEK a její podpory ze strany obce (případně obcí v rámci DSO apod.) by mělo být následující:

1. charakterizovat hlavní rysy a trendy vývoje území a LEK v delším období,
2. identifikovat hlavní aktéry LEK na území obce, případně na širším území, a vyhodnotit jejich vliv a potenciál v rámci LEK,
3. identifikovat a vysvětlit hlavní silné, slabé stránky, příležitosti a hrozby území a LEK,
4. diskutovat o možnostech, bariérách, rizicích a podpoře rozvoje území a LEK s klíčovými aktéry LEK,
5. připravit relevantní podklady pro další rozhodování orgánů obce o rozvoji území a LEK. Priority, cíle anebo opatření pro rozvoj území a LEK by měly vycházet z výsledků analýzy.

Těchto cílů dosáhnete, pokud ve vaší analýze zohledníte níže uvedené kroky:

KROKY A ÚKOLY, KTERÉ MÁTE PŘED SEBOU	
KROK 1	Stanovte si hlavní a dílčí otázky, na které má vaše analýza odpovědět
KROK 2	Získejte informace a data, díky kterým můžete na stanovené otázky odpovědět.
KROK 3	Získané informace a data zpracujte do podoby pracovní verze zprávy.
KROK 4	Pracovní verzi zprávy zveřejněte a prodiskutujte s politickým vedením obce (případně na úrovni DSO, pokud bylo předmětem analýzy širší území a aktivity více obcí) a klíčovými aktéry z území vaší obce, případně s jejich zástupci.
KROK 5	Na základě zpětné vazby a podnětů, které jste získali během diskuse, připravte finální verzi zprávy a zveřejněte ji.
DALŠÍ KROKY	S finální zprávou pracujte dále, např. <ul style="list-style-type: none">• ji využijte pro analytickou a návrhovou část rozvojové strategie vaší obce (případně vašeho DSO),• ji využijte pro diskusi a stanovení priorit dalšího rozvoje a související opatření,• vypracujte podobné zprávy za určitý čas s cílem vyhodnotit změny, účinnost přijatých opatření, nové příležitosti, hrozby a rizika apod.

V textu, který následuje, jednotlivé kroky rozebíráme.

3. DOPORUČENÍ PRO JEDNOTLIVÉ KROKY

KROK 1: STANOVTE SI HLAVNÍ A DÍLČÍ OTÁZKY, NA KTERÉ MÁ VAŠE ANALÝZA ODPOVĚDĚT?

Než začnete vypracovávat jakoukoli analýzu, měli byste si vždy vyjasnit a stanovit, na co se mají zaměřit a odpovědět. Tento krok je velmi důležitý. Ovlivňuje to, co a jak nakonec bude analyzováno a hodnoceno, i to, co naopak nebude.

V ČR jsou již dostupné metodiky pro analýzy a hodnocení území a přípravu rozvojových strategií obcí. Jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů v bodu 6 této metodiky. Obvykle doporučují, aby se analýzy v území zaměřily na následující oblasti:

1. Území obce a přilehlého regionu
2. Obyvatelstvo
3. Lokální ekonomiku (ekonomické subjekty existující na území obce/DSO a v přilehlém regionu) a její udržitelnost či resilienci (tzn. odolnost LEK vůči nepříznivému vývoji)
4. Technickou infrastrukturu
5. Občanskou vybavenost
6. Správu a hospodaření obce a dostupné veřejné služby
7. Spolupráce a širší správní vazby/vztahy v území.

Některé z dostupných metodik pracují ještě s dalšími oblastmi. Někdy se tak snaží přímo zohledňovat požadavky legislativy územního plánování (zejména dřívějšího stavebního zákona a vyhlášky č. 500/2006 Sb.).

Analýzy území a LEK by se měly věnovat vyhodnocení jejich aktuálního stavu a rozvojového potenciálu. Měly by také vyhodnocovat, jak obec sama anebo ve spolupráci s jinými obcemi (např. na úrovni DSO, MAS) dosud podporovala rozvoj své LEK a jaké nástroje může využívat (v budoucnu) aktivněji. Tomuto tématu se dostupné metodiky ale dostatečně nevěnují, což se potom promítá i do obsahu analytických částí existujících rozvojových strategií obcí.

Doporučujeme, aby se vaše analýzy a hodnocení věnovaly 3 hlavním tématům:

1. Území obce a širšího regionu
2. Charakteru LEK
3. Podpoře LEK ze strany obce

V níže uvedeném textu tato 3 hlavní témata rozpracováváme v seznamu otázek, které můžete využít pro vaši analýzu. Rozlišujeme

- **hlavní otázky**, na které by měla analýza odpovědět a podle kterých je dobré analýzu strukturovat,
- **dílčí otázky**, které rozpracovávají hlavní otázky, tzn. odpovědi na ně vám poskytnou detailnější informace pro zodpovězení hlavních otázek,
- **příklady dalších (pomocných) otázek a komentářů nebo konkrétních nástrojů, se kterými obce v ČR v praxi v podpoře LEK pracují. Ty můžete využít, abyste lépe odůvodnili svoje**

otázky na hlavní odpovědi, uvedli konkrétní nástroje, se kterými obec pracuje, resp. jak apod.

Odkazy na možné zdroje informací, dat a doporučení ohledně vhodných metod pro jejich získání naleznete v textu ke Kroku 2 (na str. 21-26 této metodiky).

Pro zpracování vaší analýzy můžete FORMULÁŘ PRO ZPRACOVÁNÍ ANALÝZY, který je k dispozici v samostatné příloze této metodiky.

1. Území obce a širšího regionu

JAKÝM OTÁZKÁM JE DOBRÉ SE VĚNOVAT PŘI VYHODNOCOVÁNÍ POTENCIÁLU ÚZEMÍ JAKO PROSTORU PRO ROZVOJ?

První téma, kterému je dobré se v analýze věnovat, zahrnuje

- charakter území obce,
- jeho dosavadní využití,
- jeho rozvojový potenciál a také
- charakter území přilehlého regionu a jeho rozvojový potenciál.

První hlavní otázka, na kterou by měla analýza odpovědět, je následující:

1. Má území obce potenciál pro další rozvoj?

Každá obec nějak pracuje se svým územím. Reguluje jeho využití, podporuje anebo omezuje rozvoj některých aktivit, které na něm probíhají, zohledňuje přitom do nějaké míry i požadavky na ochranu životního prostředí a udržitelný rozvoj atp.

Analýza by zde měla vyhodnotit to, jak bylo území obce dosud využíváno, tzn. **jak obec pracovala s územím jako prostorem, který má k dispozici a který může využít pro svůj rozvoj, a jaký je rozvojový potenciál území, včetně bariér a hrozeb**. Jak tento prostor v průběhu času koncipovat, aby naplňoval potřeby místní LEK či vytvářelo předpoklady pro jeho další rozvoj.

Protože se LEK obce vyvíjí v kontextu širšího území, neměla by se analýza zaměřovat jen na území obce, ale měla by se věnovat i širšímu území. Nemáme zde na mysli území kraje jako vyššího územně správního celku, ale především spádové území v okolí obce, ve kterém jsou důležitá centra, kam obyvatelé obce dojíždějí za prací, nákupy apod.

Níže uvádíme dílčí otázky, které můžete použít k analýze a vyhodnocení dosavadního využití a rozvojového potenciálu území obce a širšího regionu.

Na řadu z uvedených otázek již snadno odpovíte, pokud má obec, jejíž území analyzujete a hodnotíte, zpracovanou rozvojovou strategii (program rozvoje obce, strategii rozvoje obce apod.). Jejich analytické části se jim mohou věnovat velmi podrobně.

K zodpovězení některých otázek však budete potřebovat další informace a data. Nastiňujeme je v Kroku 2, konkrétně na str. 21-26 této metodiky.

HLAVNÍ OTÁZKA 1. Má území obce potenciál pro další rozvoj?

Dílčí otázky / témata	Otázky, komentáře a příklady, které můžete využít k zodpovězení dílčích otázek.
<p>1.1 Má území obce potenciál pro další rozvoj s ohledem na jeho geografický charakter území a charakter životního prostředí a přírodních zdrojů?</p>	<p><i>Pokuste se identifikovat klíčové charakteristiky daného území, které definují základní podobu území obce a ovlivňují/mohou ovlivňovat rozvoj využití území obce, včetně toho, jak je území obce využito a je zde spíše potenciál pro zemědělství a lesnictví, nebo pro průmysl (není nutné podrobně popisovat, jaké potoky a řeky, kopce a hory existují na území obce).</i></p> <p><i>Pokud je to relevantní, mělo by se zohlednit, zda existuje riziko povodní (identifikace záplavového území), sesuvů, v jakém stavu je životní prostředí (znečištění ovzduší, skládky, hluk apod.), jestli ovlivňuje rozvoj LEK existence ochranného pásma apod.</i></p> <p><i>Hodnocení by mělo shrnout, zda má území obce konkurenční výhody, nebo naopak nevýhody s ohledem na charakter území jiných obcí v regionu (které se promítají do atraktivnosti obce pro nové obyvatele, podnikatele, cestovní ruch apod.).</i></p> <p><i>Je vhodné se věnovat i tomu, jestli obec může využít priority a regulaci rozvoje území okolních obcí a kraje. Jestli např. dosavadní spolupráce v rámci DSO, MAS apod. využívá geografického charakteru území, charakteru životního prostředí atp.</i></p> <p><i>Rozvojový potenciál území obce je vhodné diskutovat a vyhodnocovat v širším kontextu – tzn. s ohledem na existující a možnou spolupráci obcí a rozvoj využití jejich většího území v rámci DSO, MAS apod.</i></p>
<p>1.2 Existuje na území obce prostor pro jeho další využití (v případě potřeby)?</p>	<p><i>Je dobré zohlednit a vyhodnotit</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <i>a) charakter osídlení na území obce (zda je rozdrobené, nebo kompaktní, existují sociálně vyloučené lokality apod.),</i> <i>b) charakter dosavadního prostorového využití území obce (v jeho šíři i výši) pro potřeby bydlení, podnikatelské a jiné aktivity,</i> <i>c) zda existuje volné/nevyužité území v majetku obce, se kterým může obec disponovat, aby na svém území podporovala bydlení, podnikání apod.,</i> <i>d) zda na území obce existuje nevyužité území v soukromém vlastnictví, se kterým může obec dále pracovat při svém rozvoji,</i> <i>e) zda na území obce existuje brownfield a jak dopadá na využití území obce,</i> <i>f) za jakých podmínek je možné s územím dále pracovat (zda další rozvoj využití území podporuje aktuální územní plán, případně rozvojové priority a regulace využití území okolních obcí, zásady územního rozvoje kraje apod.).</i>
<p>1.3 Jaké jsou klíčové silné a slabé stránky spojené s charakterem území obce a jeho dosavadním využitím?</p>	<p><i>Silnou/slabou stránkou využití území se rozumí dílčí věci, které se týkají toho, jak obec již své území využívá/nevyužívá k uspokojení potřeb spojených s bydlením, podnikáním, volnočasovými aktivitami apod.</i></p> <p><i>V této části nejde o zhodnocení toho, jaká je kvalita bydlení a vybavenosti obce. Silné a slabé stránky se týkají toho, co může obec sama ovlivnit, regulovat, řídit, koordinovat apod.</i></p> <p><i>Silné a slabé stránky by zde měly být shrnuty na základě odpovědí na otázky položené výše. Neměly by zde zaznívat informace nové, které nebyly zohledněny v odpovědích na dřívější otázky.</i></p>
<p>1.4 Jaké jsou klíčové příležitosti a hrozby spojené s charakterem</p>	<p><i>Příležitosti a hrozby vyplývají z vnějších faktorů, obec je nemůže vždy dostatečně ovlivňovat, buď jich může využít, nebo na ni dopadají negativně.</i></p> <p><i>Příležitosti i hrozby můžou vyplývat z využití a rozvojových priorit okolních obcí. Obec s nimi může pracovat ve svých rozvojových prioritách. Mohou přinášet i příležitosti pro meziobecní spolupráci na úrovni DSO, MAS apod. (např. při</i></p>

území naší obce a jeho využitím?	hledání společných priorit využití území, společné strategie, společných projektů)? Příležitosti a hrozby vyplývají také ze změn legislativy územního plánování, z očekávaných rozhodnutí orgánů státní správy, z existujících a připravovaných dotačních programů ústředních úřadů apod.
----------------------------------	--

2. Charakter LEK

JAKÝM OTÁZKÁM JE DOBRÉ SE VĚNOVAT PŘI VYHODNOCOVÁNÍ STAVU A POTENCIÁLU ROZVOJE LEK?

Druhé téma, kterému je dobré se v analýze věnovat, se týká charakteru LEK.

V úvodu metodiky jsme uvedli, že LEK (lokální ekonomikou) rozumíme soubor hospodářských aktivit, které probíhají na určitém území. Rovněž jsme nastínili, proč je LEK důležitá a co zahrnuje.

Druhá hlavní otázka, na kterou by měla analýza odpovědět, je následující:

2. Má LEK potenciál pro další rozvoj?

Níže uvádíme dílčí otázky, které můžete využít k vyhodnocení rozvojového potenciálu LEK.

Otázky se zaměřují na charakterizování LEK a jejích aktérů a na vývojové trendy. Někdy se týkají širšího území, protože jediné tak je možné postihnout důležité ekonomické vztahy v regionu.

Na řadu z uvedených otázek opět snadno odpovíte, pokud má obec, jejíž území analyzujete a hodnotíte, zpracovanou rozvojovou strategii (program rozvoje obce, strategii rozvoje obce apod.). Jejich analytické části se jim mohou věnovat velmi podrobně.

K zodpovězení některých otázek však budete potřebovat zdroje další. Nastíňujeme je v Kroku 2, konkrétně na str. 21-26 této metodiky.

HLAVNÍ OTÁZKA 2. Má LEK potenciál pro další rozvoj?

Dílčí otázky / témata	Otázky, komentáře a příklady, které můžete využít k zodpovězení dílčích otázek.
2.1 Jak ovlivňuje (podporuje/omezuje) charakter obyvatelstva obce její LEK?	<p><i>Při vyhodnocování toho, jak charakter obyvatelstva hodnocené obce ovlivňuje LEK, je dobré zohlednit následující</i></p> <p>a) <i>Jak se v posledních 5 až 10 letech vyvíjí počet obyvatel obce? Jaké faktory vývoj počtu obyvatel nejvíce ovlivňovaly během tohoto období? Jaké trendy můžeme očekávat do budoucna?</i></p> <p>b) <i>Jaká je věková struktura obyvatel? Jak se měnila ve sledovaném časovém období? Jaké trendy můžeme očekávat?</i></p> <p>c) <i>Jaká je vzdělanostní a sociální struktura obyvatel (tzn. včetně toho, zda existují sociálně slabé skupiny) a jak se mění v čase?</i></p> <p>d) <i>Zda se zde promítají nějaká negativa spojená s vlastnictvím chat (chalupáři)? Jaký je poměr rezidenti/chalupáři? Jakou zátěž pro obec chalupáři přinášejí apod.?</i></p> <p>e) <i>Jak jsou obyvatelé obce aktivní, co se týče účasti na jednání zastupitelstva, množstvív podnětů a iniciativ z jejich strany, jejich spolkové činnosti, zapojení do aktivit pořádaných obcí apod.?</i></p>

<p>2.2 Je občanská vybavenost obce dostatečná s ohledem na potřeby aktérů LEK?</p>	<p>Při hodnocení vybavení obce je dobré zohlednit následující:</p> <p>a) Jakou má obec vybavenost v následujících oblastech:</p> <ul style="list-style-type: none">- bydlení (vč. startovacích malometrážních bytů/bydlení pro mladé a nízkopříjmové skupiny),- školství a vzdělávání (vč. kapacit a míry naplněnosti),- zdravotnictví (vč. ordinací, lékárny, případně výdejny léčiv organizované lékárnou z města apod.),- sociální služby,- kultura, sport a volnočasové aktivity,- bezpečnost a ochrana obyvatel,- poštovní služby, balíkovna apod.,- veřejná prostranství,- potraviny,- svoz odpadu a nakládání s odpady,- hřbitov. <p>b) Je vybavenost obce dostatečná s ohledem na existující potřeby místních obyvatel?</p> <p>c) Je vybavenost obce dostatečná s ohledem na očekávané trendy vývoje a rozvojové priority naší obce do budoucna?</p> <p>d) Pokud vybavenost obce není dostatečná s ohledem na existující anebo očekávané potřeby, můžeme využít vybavenosti okolních obcí?</p> <p>e) Pokud vybavenost obce není dostatečná s ohledem na existující anebo očekávané potřeby a není k dispozici ani vybavenost okolních obcí, máme připravené návrhy řešení, resp. máme návrhy konkrétních opatření ve strategii rozvoje obce?</p>
<p>2.3 Je technická a digitální infrastruktura obce dostatečná s ohledem na potřeby aktérů LEK?</p>	<p>Při hodnocení technické a digitální infrastruktury obce je dobré zohlednit následující</p> <p>a) Jakou obec má a v jakém stavu je/jsou</p> <ul style="list-style-type: none">- technická infrastruktura (zásobování vodou, kanalizace, zásobování elektrickou energií, plynem) pro potřeby bydlení a podnikání (vč. infrastruktury pro plochy jako průmyslová zóna apod.),- protipovodňová opatření (pokud je relevantní),- dopravní infrastruktura (místní komunikace, silnice na území obce, infrastruktura pro parkování a stání) pro potřeby dlení a podnikání,- digitální infrastruktura. <p>b) Je technická infrastruktura dostatečná s ohledem na existující potřeby?</p> <p>c) Pokud technická a digitální vybavenost obce není dostatečná s ohledem na existující anebo očekávané potřeby, můžeme využít infrastrukturu okolních obcí (např. napojení na čističku, využití průmyslové zóny jiné obce, napojení na digitální infrastrukturu)?</p>
<p>2.4 Chybí v obci anebo v okolních obcích důležité komerční služby?</p>	<p>V této části hodnocení je dobré zohlednit následující další otázky:</p> <p>a) Jaké důležité komerční služby chybí obyvatelům naší obce?</p> <p>b) Pokud důležité komerční služby chybí, dokáže je pokrýt nabídka ve snadno dostupném okolí (v rámci spádové oblasti s dobrou dopravní obslužností)? Pokud ne, jaké klíčové služby chybí na území naší obce a v jejím okolí?</p> <p>Typologii komerčních služeb, jejichž dostupnost budete vyhodnocovat, naleznete např. v doplňujících materiálech projektu OBCEPRO - https://www.obcepro.cz/invence-pro-regiony-a-obce-19.pdf. Mezi službami je zde i bankomat, můžeme sem zařadit i dostupnost služeb typu CashBack, kdy si mohou občané vybrat hotovost do určité výše u obchodníka v obci apod.</p>
<p>2.5 Jaký je charakter LEK obce?</p>	<p>Pokuste se charakterizovat ekonomickou činnost, zaměstnanost a nezaměstnanost na území obce, včetně vývoje a očekávaných trendů. Přitom je dobré zohlednit následující otázky:</p>

	<p>a) Jsou občané naší obce zaměstnaní u subjektů z území obce, nebo spíše dojíždějí za zaměstnáním do jiné obce?</p> <p>b) Je LEK obce odvětvově různorodá, nebo spíše jednostranná (převažuje v činnosti podnikatelských subjektů i neziskovek některá odvětví)? V případě převažující jednostrannosti vnímá to jako problém (riziko) pro obec?</p> <p>c) Je v některých odvětvích LEK obce patrný útlum?</p> <p>d) Pokud není LEK v případě podnikatelské činnosti odvětvově různorodá, má/mají převažující odvětví dlouhodobou perspektivu (např. kvůli závislosti na odběratelích, subdodavatelích)?</p> <p>e) Je LEK různorodá s ohledem na velikost podnikatelských subjektů, nebo převažuje některá velikostní skupina podnikatelů? Mohou z toho pro další rozvoj vyplývat nějaká rizika? Např. v případě velkého zaměstnavatele, který ukončí svoji činnost.</p> <p>f) Můžeme u některých činností/odvětví na území naší obce očekávat rozvoj? Roste počet nových podnikatelů v určité oblasti?</p> <p>g) Existují na území obce a v regionu střední školy a střední odborná učiliště, která jsou důležitá pro LEK (absolventi jsou důležití pro místní trh práce)?</p> <p>h) Existují na území obce a v regionu vysoké školy, se kterými může obec (její DSO, MAS) spolupracovat?</p>
<p>2.6 Jak ovlivňuje LEK obce ekonomický charakter regionu (širšího okolí)?</p>	<p>LEK se vyvíjí v rámci širšího území. Proto je vhodné zohlednit následující otázky:</p> <p>a) Je LEK obce důležitá pro širší region - existující ekonomickou činnost, nezaměstnanost apod.? Ovlivňuje naše LEK vývoj v regionu (je v ní jeden nebo několik velkých zaměstnavatelů apod.), nebo jsme spíše ovlivňováni vývojem jiných (okolních) obcí?</p> <p>b) Je hodnocená obec spádovou obcí? Jak role obce v regionu dopadá na její LEK?</p> <p>c) Jak můžeme charakterizovat podnikatelskou činnost v regionu a regionální trh práce?</p> <p>d) Jak se ekonomická činnost v regionu vyvíjela dosud a jak to dopadlo na LEK obce?</p> <p>e) Jaké trendy vývoje podnikatelské činnosti v regionu můžeme očekávat do budoucna a jak to dopadne na LEK obce?</p>
<p>2.7 Jaké jsou hlavní silné stránky (konkurenční výhody) a slabé stránky (konkurenční nevýhody) LEK obce?</p>	<p>Silné anebo slabé stránky LEK jsou dílčí charakteristiky, které lze identifikovat přímo uvnitř LEK a které obec může přímo do určité míry ovlivňovat, regulovat, řídit, koordinovat (např. jde o počet ekonomických subjektů v lokalitě, počet organizací obce, dosavadní aktivity obce v podpoře LEK, rozpočet obce).</p> <p>Silné a slabé stránky by zde měly být shrnuty na základě odpovědí na otázky položené výše. Neměly by zde zaznívat informace nové, které nebyly zohledněny v odpovědích na dřívější otázky.</p>
<p>2.8 Jaké jsou klíčové příležitosti a hrozby rozvoje LEK obce?</p>	<p>Příležitosti a hrozby rozvoje LEK existují ve vnějším okolí a obec je nemůže více ovlivňovat. Může je však využít pro své aktivity podporující LEK.</p> <p>Je vhodné zohlednit např. očekávanou změnu relevantní legislativy, existující a očekávané dotační programy a výzvy, příležitosti prohloubení spolupráce mezi obcemi, s krajem/ministerstvy a další širší ekonomické a sociální trendy.</p> <p>Komentování příležitostí a hrozeb by se mělo odvíjet od odpovědí na předchozí otázky. Neměly by zde zaznít nové informace, které nebyly uvedeny v odpovědích na předchozí otázky.</p>

3. Podpora LEK ze strany obce

JAKÝM OTÁZKÁM JE DOBRÉ SE VĚNOVAT PŘI VYHODNOCOVÁNÍ TOHO, JAK OBEC PODPORUJE LEK?

Třetím tématem, kterému je dobré se v analýze věnovat, je podpora LEK ze strany obce.

Zákon o obcích hovoří o povinnosti obcí pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Předpokládá, že obce pečují o vytváření podmínek pro rozvoj sociální péče a uspokojování potřeb svých občanů. Hovoří o aktivitách obcí v oblasti sociální péče, bydlení, ochrany a rozvoje zdraví (jde o životní prostředí, sport a zdravotnictví), dopravy a spojů (komunikace a dopravní obslužnost), výchovy a vzdělávání, kultury či veřejný pořádku a jeho ochrany. Často opomíjenou nebo podhodnocenou oblastí je i udržování a rozvoj vlastního majetku a práce s ním. Zákon o obcích také předpokládá, že obce plánují svůj rozvoj a mají program svého rozvoje. Ten by měl být východiskem nejen pro plánování, ale také pro rozhodování orgánů obce o konkrétních opatřeních a rozvojových aktivitách.

Obce v ČR vykonávají řadu aktivit, které si s podporou LEK nemusí jejich zástupci a pracovníci vždy vysloveně spojovat, přestože jsou pro podporu LEK a rozvoj obcí a širšího území důležité. Můžeme rozlišovat přímé a nepřímé nástroje, se kterými mohou obce při podpoře LEK pracovat. Zatímco v případě přímých nástrojů obec svými vlastními aktivitami LEK přímo ovlivňuje (např. realizuje investici, pronajme majetek, vydá prostředky ze svého rozpočtu), v rámci nepřímých nástrojů spíše ovlivňuje aktivity dalších aktérů LEK a tím působí na LEK nepřímo (např. změnou územního plánu, vypracováním a schválením strategie rozvoje obce, pořádáním kulatých stolů).

Aby podporovaly rozvoj LEK (pro)aktivně, mohou obce sami anebo za vzájemné spolupráce (v DSO, MAS apod.) využít následující přímé a nepřímé nástroje:

- a) aktivně komunikovat s klíčovými aktéry v území o možnostech a projektech rozvoje LEK a budování komunity (s obyvateli, podnikateli, neziskovými organizacemi, školami, jejich asociacemi, s relevantními úřady a jinými subjekty, např. se sousedícími DSO, MAS, ORP, orgány kraje, úřady práce, regionální hospodářskou komorou, agenturami jako CzechInvest, řešiteli různých projektů),
- b) pravidelně vyhodnocovat dostupnost zboží a služeb na svém území z hlediska potřeb místních obyvatel a vyhledávat subjekty, které by zboží a služby v území nabízely,
- c) za spolupráce s dalšími klíčovými aktéry LEK rozvoj LEK plánovat (např. ve formě strategického rozvojového plánu) a plány průběžně vyhodnocovat a aktualizovat,
- d) využívat administrativní nástroje (např. regulovat využití území územním plánem, úpravou koeficientu daně z nemovitostí, místních poplatků),
- e) podporovat finančně činnost aktérů v území (např. dotacemi, pobídkami, úlevami na nájemném, společnými projekty),
- f) podporovat nefinančně činnost aktérů v území (např. nabídnutím prostor anebo pozemků k podnikatelským i nepodnikatelským aktivitám, zohledněním místních podnikatelů při zadávání veřejných zakázek, asistenčními a propagačními službami pro občany, podnikatele, neziskové organizace),
- g) budovat a rozvíjet technickou infrastrukturu v území určeném pro podnikání či bydlení,
- h) podporovat nabídku veřejných služeb,
- i) podporovat růst poptávky po službách a produktech místní ekonomiky (např. propagací regionu, jeho zatraktivňováním pro turisty),
- j) realizovat vlastní podnikatelskou činnost,

k) případně k tomu využívat další výše neuvedené nástroje.

V praxi však to, do jaké míry obce (případně DSO) rozvoj své LEK reálně podporují a výše uvedené nástroje využívají, ovlivňuje celá řada faktorů. Například jde o jejich velikost, majetek, rozpočet, kompetence jejich zastupitelů a úředníků, aktuální stav DSO a důvěru a míru spolupráce v DSO, legislativou svěřené nástroje, ale i charakter území a také strukturu a charakteristiky LEK (např. struktura obyvatel v území, aktuální stav služeb, stav regionálního trhu práce, charakter území, vzdálenost většího města). Promítá se zde i aktuální politika a aktivity jiných úřadů z místní, regionální i národní úrovně, mezinárodní a přeshraniční spolupráce atd. Přestože malé obce mají oproti těm větším logicky jiné možnosti, praxe ukazuje, že mohou LEK vždy do nějaké míry svými aktivitami ovlivňovat a podporovat (samozřejmě v mezích platné legislativy).

V případech malých obcí často aktivity spojené s podporou LEK závisí na starostovi, jeho zkušenostech, iniciativě a kreativitě, spolupráci s dalšími subjekty (aktéry působícími na území obce, dalšími úřady, vysokými školami apod.) a případně také na míře přenesení úkolů na DSO. Existují také další platformy jako Místní akční skupiny (MAS), které mají rozvoj LEK přímo v popisu práce. DSO ze své podstaty tvoří pouze členské obce a jedna obec může být zapojena v různých svazcích. Členy MAS jsou také podnikatelé/firmy a nevládní neziskové organizace, obce je zapojena vždy jen do jedné MAS. Na druhou stranu MAS bývají z hlediska území relativně velké a některé DSO mohou být díky menší velikosti území a delší historii (a delším zkušenostem) pro podporu LEK vhodnější, protože nabízejí větší variabilitu, mají větší důvěru u starostů atd. Míra aktivity platform jako DSO a MAS je v praxi podpory LEK různá a v některých činnostech a územích jsou aktivnější MAS, v jiných DSO. V některých případech se obce dohodly, na které aktivity se bude zaměřovat spíše MAS, na které potom DSO. Záleží také na iniciativě předsedy anebo manažera DSO, manažera MAS, rozsahu aparátu a zkušenostech pracovníků DSO/MAS apod.

Hlavní otázky, na které by měla analýza odpovědět, jsou proto následující:

3. Jaký má obec aparát pro plánování a koordinování rozvoje LEK?

4. Do jaké míry využívá obec (případně její DSO/MAS) nástroje podpory LEK? Může některé využívat více?

V níže uvedeném textu naleznete nejprve soubor otázek, který vám pomůže charakterizovat aparát a zdroje obce, se kterými může obec při plánování a koordinování rozvoje LEK pracovat.

Další sada otázek vám pomůže ohodnotit dosavadní aktivity vaší obce v podpoře LEK. Otázky zahrnují nástroje přímé i nepřímé podpory LEK. Řada z těchto nástrojů má neformální charakter. V dílčích a dalších upřesňujících otázkách **zohledňujeme**

- praxi, která se v ČR do určité míry objevuje na úrovni obcí, DSO i MAS
- obsah vybraných strategií rozvoje obcí
- obsah dostupných metodik pro přípravu strategií rozvoje, odborných publikací atp.

V naší metodice považujeme za výchozí nástroj související s podporou LEK **strategii rozvoje obce**. V aktuálnějších českých metodikách je za základní plánovací dokument obce považován program rozvoje obce. V praxi se nazývá různě – často jako strategie rozvoje obce, strategický rozvojový plán, plán rozvoje apod. Tyto dokumenty se vždy do určité míry věnují LEK. V praxi se s nimi ale může pracovat jen formálně (s cílem získat dotaci, jinak leží v šuplíku). Podobný přístup je patrný u řady obcí, ale i větších měst.

Starostové malých obcí často upozorňují, že řeší problematiku aktuálního dne, měsíce, nebo roku. Větší projekty se v malých obcích často realizují ad hoc – podle možností získat dotace – a rozvojová strategie zde někdy plní funkci zásobníku projektů, ze kterého se vybírají ty, které jsou

ufinancovatelné. Přesto i v případě malých obcí může dobrý strategický plán plnit další role. Pokud bude využita filozofie rozvojové strategie a bude se s ní skutečně pracovat při koordinování rozvoje obce a její LEK, může pomoci následovně:

1. Strategie rozvoje obce se ve své návrhové části opírá o analytickou část, priority, cíle a plánovaná opatření jsou podložena, mají okomentovaný/odůvodněný a reálný základ, jejich obsah a revize se odvíjejí od pravidelného zjišťování a vyhodnocování potřeb, vývoje apod. Schválená strategie rozvoje je výsledkem konsensu v obci o problémech, potřebách, směřování vývoje, prioritách atd.
2. Strategie rozvoje obce může dát koordinaci rozvoje území určitý režim, pořádek. Může orgánům obce pomoci plánovat priority, (investiční i neinvestiční) projekty a požadavky na rozpočet v delším časovém horizontu. Akční plán může být např. propojený s rozpočtem a střednědobým výhledem, strategie rozvoje s plánem investic apod. To podporuje kontinuitu a udržitelnost rozvoje obce. Tuto roli nemůže nikdy plnit územní plán. Ten je dokumentem o rozvoji území města, jeho využití, nevypovídá více o tom, kam má obec směřovat, na jaké oblasti se má soustředit apod. Může někdy rozvoj území obce omezovat, pokud nepodporuje pružnost. Strategie rozvoje má rozvoj území podporovat a zohlednit při hodnocení a směřování rozvoje obce a LEK i roli územního plánu (a jeho potřebné změny).
3. Strategie rozvoje obce také zpřehledňuje silné a slabé stránky rozvoje obce pro nové zastupitele a starosty, usnadňuje rozhodování zastupitelstva o prioritách, opatřeních a projektech. Zajišťuje jejich vzájemnou logiku a provázanost. Zastupitelé se k prioritám mohou vracet atd.
4. Strategie rozvoje obce může být důležitá i pro externí investory a další externí subjekty. Obec se v ní prezentuje svému okolí.
5. Význam strategie rozvoje obce roste, pokud je připravena a (následně) pravidelně přehodnocována se zapojením klíčových externích subjektů obce (obyvatelů, podnikatelských subjektů, neziskových organizací), protože jedině tak lze patrně dostat do strategie rozvoje udržitelné věci, ukázat klíčovým aktérům obce, že obec přemýšlí nad svou budoucností systematictěji a zohledňuje jejich názory, proběhlé diskuze, výsledky šetření spokojenosti s kvalitou života v obci apod.

Strategii rozvoje obce a její LEK pro vás nemusí nutně vypracovat externí firma. Ta může např. pomoci jen s moderováním a zpracováním informací z diskuzí o existujících problémech, potřebách a rozvojových prioritách obce, aby byla tato diskuze efektivnější. S přípravou strategie vám může pomoci i vaše DSO, ale i šikovný student ve své závěrečné práci apod. V ČR je také již nyní k dispozici relativně široká metodická pomoc MMR, a to včetně elektronické aplikace OBCEPRO (<https://www.obcepro.cz/>). Ty vám mohou pomoci vytvořit smysluplné dokumenty, nebo jen podporovat produkci formálních strategií, se kterými se v praxi spíše nepracuje. Důležité totiž není jen vytvoření dokumentu, ale hlavně následná práce s ním v rovině strategické (například jde o průběžnou přípravu akčních plánů a úpravu rozvojové strategie) i operativní (zde jde o schvalování a realizaci opatření a aktivit, které mají rozvojovou strategii a akční plány realizovat).

HLAVNÍ OTÁZKA 3. Jaký má obec aparát pro plánování a koordinování rozvoje LEK?

Díličí otázky / témata	Otázky, komentáře a příklady, které můžete využít k zodpovězení díličích otázek.
3.1 Jaké má obec pracovníky, politiky a zdroje k podporování LEK?	<p>a) Jaký rozsah státní správy obec vykonává?</p> <p>b) Kolik pracovníků má obecní úřad?</p> <p>c) Je starosta anebo místostarosta obce uvolněný?</p> <p>d) Má obec poradní orgán (např. pracovní skupinu, komisi, výbor), který se svým zaměřením či posláním věnuje přímo LEK a jejímu rozvoji?</p> <p>e) Jsou členové zastupitelstva aktivní v oblasti podpory LEK? (Hledají aktivně možnosti rozvoje, reagují aktivně na potřeby obyvatel, přicházejí s vlastními podněty na zastupitelstvo apod.?)</p> <p>f) Mění se s každými volbami výrazně struktura a smýšlení většiny v zastupitelstvu ohledně směřování rozvoje obce a LEK?</p> <p>g) Jak velký existuje v rozpočtu obce prostor pro podporu LEK - např. pro případ, že by obec</p> <ul style="list-style-type: none">- snížila koeficient daně z nemovitostí,- snížila/prominula nájemné,- poskytla finanční pobídku,- koupila nevyužitou nemovitost (pozemek, budovu), která je nyní v soukromém vlastnictví, a pracovala s ní v podpoře LEK apod. <p>h) Jak konkrétně obec využívá svůj nemovitý majetek (pozemky, prostory, budovy) k podpoře LEK?</p> <p>i) Realizuje obec vlastní podnikatelskou činnost, resp. vedlejší hospodářskou činnost? Pokuste se zmapovat tyto činnosti a vyhodnotit jejich aktuální stav, poptávku po nich z strany obyvatelstva aktuálně a do budoucna a model jejich zajišťování/poskytování (tj. zjistit, zda způsob jejich zajištění/poskytování je stále aktuální vzhledem k možnostem a potřebám obce či legislativy – financování, právní forma, technický stav apod...)</p>
3.2 Je obec zapojena do svazku obcí apod.?	<p>a) Je obec členem nějakého DSO? Pokud ano, k jakému účelu byl/y DSO obce založeny? Přispívají aktuální poslání a aktivity DSO, jehož/jichž je obec členem, k rozvoji LEK obce či DSO? Můžete se pokusit identifikovat a popsat jak konkrétně? Vyhodnocujete si na pravidelné/nepravidelné bázi členství v příslušném DSO z hlediska přínosů a nákladů?</p> <p>b) Je obec aktivním členem MAS? Přispívají aktuální poslání a aktivity MAS, jejíž je obec členem, k rozvoji LEK obce či území MAS? Můžete se pokusit identifikovat a popsat jak konkrétně? Vyhodnocujete si na pravidelné/nepravidelné bázi členství v příslušné MAS z hlediska přínosů a nákladů?</p>

HLAVNÍ OTÁZKA 4.	
<u>Do jaké míry obec (případně její DSO/MAS) využívá nástroje podpory LEK? Může některé využívat více?</u>	
Dílicí otázky / témata	Otázky, komentáře a příklady, které můžete využít k zodpovězení dílicích otázek.
<p>4.1 Komunikuje obec (případně její DSO, MAS) aktivně a pravidelně s klíčovými aktéry z území o možnostech rozvoje LEK?</p>	<p>S jakými z následujících aktérů LEK obec komunikuje o možnostech rozvoje LEK?</p> <ul style="list-style-type: none"> a) podnikatelské subjekty, b) neziskové organizace, c) obyvatelé, d) asociace (hospodářská komora, asociace neziskovek apod.). e) vysoké školy, f) okolní obce, g) partnerské obce ze zahraničí, h) orgány kraje, i) ústřední orgány a agentury typu CzechInvest apod., j) jiné.
<p>4.2 Jaké nástroje obec (případně její DSO, MAS) využívá ke komunikaci s klíčovými aktéry LEK?</p>	<p>Pokuste se identifikovat a popsat charakter této komunikace s vybranou skupinou aktérů z hlediska například frekvence, intenzity, rozsahu zapojení apod. (např. setkání probíhají na pravidelné či nepravidelné bázi; setkání probíhají fyzicky či digitálně; mezi pozvanými/účastníky jsou všichni/většina/vybraní z dané skupiny aktérů; součástí této komunikace je i diskuze o rozdělování finančních prostředků nebo strategických záměrech apod.)</p> <p>Vedle standardních nástrojů může obec pracovat s kulatými stoly, diskuzemi, pravidelnými šetřeními spokojenosti s kvalitou života v obci, pravidelnou diskuzi o možnostech rozvoje jednou za určité období během posledního jednání zastupitelstva v roce, na úrovni DSO se může pracovat s nástroji, se kterými v ČR pracují některá města – např. jde o platformu pro komunikaci s podnikateli a dalšími aktéry, pozice typu manažer koordinace spolupráce, katalog investičních příležitostí, katalog s nabídkou ploch pro podnikání apod.</p> <p>Seznamy nástrojů, se kterými se může při komunikaci externích subjektů pracovat na úrovni obce, nebo DSO, naleznete např. v těchto příručkách: https://www.mmr.cz/getmedia/31a3611f-39fe-4c71-af07-d5ec2b23c6b2/esf_metodika_1_male_obce_3.pdf, https://www.obcepro.cz/data/zapojovani-akteru-do-rozvoje-obce--navody-a-tipy.pdf</p> <p>Některé platformy pro diskuzi ohledně regionálního rozvoje může nabízet váš kraj – jde např. o setkání, která organizuje ad-hoc, nebo pravidelně. Dále se může váš pracovník, nebo pracovník vašeho DSO účastnit různých workshopů a setkání v rámci iniciativ Místní agenda 21, Národní sítě zdravých měst, MMR apod. Speciální platformy pro výměnu zkušeností mohly být vytvořeny v rámci řešení evropských projektů (zde byli zapojováni někdy i úřady práce v území), mohou s nimi pracovat regionální asociace podnikatelů, neziskových organizací apod.).</p> <p>Na úrovni DSO se může pracovat např. se seznamem poskytovatelů služeb, se kterými pracují větší města (jde např. o databázi Firmy A-Z města Hostinné). Podobné seznamy mohou být využity k informování obyvatel či návštěvníků obce o poskytovatelích služeb, k oslovení pro účely veřejných zakázek či realizaci společných událostí a projektů obce apod.</p> <p>Je dobré vyhodnotit i to, jak obec získává a dále pracuje s podněty k rozvoji, které získá od aktérů z území, jestli existuje úrovni obce, nebo jejího DSO seznam námětů apod.</p>
<p>4.3 Vyhodnocuje obec (případně její DSO/MAS)</p>	<p>Starostové malých obcí sledují potřeby a dostupnost služeb v okolí a případně také zprostředkovávají kontakty na jejich poskytovatele. Děje se tak často</p>

<p><i>pravidelně potřeby a dostupnost služeb území?</i></p>	<p><i>nepravidelně, nicméně alespoň také mohou vyhodnocovat, zda některé klíčové služby, které nejsou poskytovány na území obce, mohou být snadno dostupné v okolí obce.</i></p> <p><i>Pravidelná šetření může probíhat alespoň jednou za volební období, nejlépe na jeho začátku, nebo konci. Může ho organizovat obec, ale i její DSO, MAS apod. Mohou k tomu využít např. metodiku Žamberku (http://www.zamberk.cz/prezentace/dokumenty/23383.pdf).</i></p> <p><i>Pravidelné či nepravidelné zjišťování potřeb obcemi nemusí mít vždy charakter komplexního dotazníkového šetření, ale používají se také dílčí ankety či anketní otázky na konkrétní potřeby či tematické oblasti. Využit k tomu lze elektronické i fyzické nástroje nebo také spolupráci s vysokou či střední školou v regionu či kancelář DSO/MAS.</i></p>
<p><i>4.4 Podporuje obec aktivně bydlení?</i></p>	<p><i>a) Mapuje obec průběžně potřeby místních obyvatel i zájem nerezidentů ohledně bydlení? Má obec zpracovanou koncepci bydlení nebo alespoň je tato problematika řešena jako součást strategického plánu rozvoje/programu rozvoje obce? Například obec Křížánky (cca. 400 obyvatel) zpracovala v rámci řešení projektu z OPZ vlastní Lokální koncepci sociálního a dostupného bydlení v obci, kterou se lze inspirovat při tvorbě analýzy a hledání relevantních dat (http://www.obeckrizanky.cz/sites/default/files/koncepce_sb_krizanky.pdf)</i></p> <p><i>b) Pokud má obec vlastní bytový fond,</i></p> <ul style="list-style-type: none"><i>- má zmapovaný jeho stav a způsob využití?</i><i>- pracuje s ním (pro účely podpory rodin apod.)? Má obec volné plochy dle aktuálního územního plánu k tomuto účelu určené? Rozšiřuje případně obec plochy pro bytovou výstavbu?</i> <p><i>c) Provádí obec zasíťování u pozemků, které pak nabízí k prodeji pro účely bydlení?</i></p> <p><i>d) Vyhledává dotace na podporu výstavby, bydlení či rekonstrukcí bytového fondu, případně využívá k tomu jiné externí zdroje financování?</i></p> <p><i>e) Vykupuje staré či nevyužívané soukromé domy a rekonstruuje je na bydlení?</i></p> <p><i>f) Staví sama nebo ve spolupráci s jinými subjekty bytové domy?</i></p> <p><i>g) Podporuje obec bydlení (veřejné i soukromé) na svém území i třeba jinak? Například obec Okrouhlice v minulosti na podporu takových aktivit na svém území zřídila obecní fond rozvoje bydlení, skrze který poskytovala občanům s TP půjčky na zlepšení bydlení a celkového vzhledu obce (https://www.obec-okrouhlice.cz/zasady-pro-pouziti-ucelovych-prostredku-obecniho-fondu-rozvoje-bydleni-obce-okrouhlice/d-13502).</i></p>
<p><i>4.5 Podporuje obec (příp. DSO/MAS) komunitní a spolkovou činnost?</i></p>	<p><i>Pořádá či podporuje obec pravidelné komunitní akce (jarmark, kulturní a sportovní akce apod.)?</i></p>
<p><i>4.6 Snaží se obec omezit sociálně nežádoucí nebo patologické jevy?</i></p>	<p><i>Např. regulací počtu heren/hracích automatů na území obce.</i></p> <p><i>Sama nebo ve spolupráci s DSO, MAS, neziskovkami nabízí poradnu pro dluhovou problematiku, prevenci drogové závislosti apod.</i></p> <p><i>Sama nebo na úrovni DSO, MAS spolupracuje s VŠ na nabídce vzdělávání pro seniory.</i></p>
<p><i>4.7 Podporuje obec (příp. DSO/MAS) cestovní ruch?</i></p>	<p><i>a) Má propagační materiály, týkající se území obce/DSO?</i></p> <p><i>b) Používá obec jiné formy (sebe)prezentace? Např. veletrhy cestovního ruchu, společná inzerce v tisku či na internetu propagující obec, víc obcí, DSO či MAS jako turistickou destinaci apod.</i></p> <p><i>c) Má naše obec / DSO turistické / informační centrum? Pokud ne, kde je nejbližší a jak s ním spolupracuje?</i></p>

	<p>d) Má obec / DSO pro své území orientační a informační systém pro turisty?</p> <p>e) Spolupracuje obec/DSO na podpoře cestovního ruchu s ostatními místními (podnikateli, neziskovkami) či nadregionálními aktéry (kraj, agentura pro cestovní ruch apod.) s cílem přilákat do obce turisty?</p> <p>f) Využívá/vyhledává obec/DSO dotační tituly či jiné formy podpory v oblasti podpory cestovního ruchu?</p>
<p>4.8 Poskytuje nebo (finančně či nefinančně) přímo podporuje obec/DSO soukromé anebo veřejné služby, které jsou v území omezené, nebo chybí?</p>	<p>Jde např. o následující typové projekty</p> <p>a) klasická či pojízdná prodejna,</p> <p>b) obecní hospoda či občerstvení (může být součástí obecního kulturního střediska, kina),</p> <p>c) obecní penzion,</p> <p>d) pošta partner,</p> <p>e) Czech POINT.</p>
<p>4.9 Nabízí obec (případně její DSO/MAS) služby k rozvoji podnikání?</p>	<p>a) Nabízí asistenční služby pro podnikatele? (DSO mohou využít aktivit měst, která se snaží napomáhat i menším podnikatelům i tak, že pro ně připravují různé podpůrné manuály - např. České Budějovice připravily manuál pro začínající podnikatele - https://www.c-budejovice.cz/podnikani).</p> <p>b) Nabízí obec propagační kapacity či služby pro podnikatele? (vč. propagace místních produktů a značek)</p> <p>c) Zveřejňuje obec katalog vlastních plánovaných investičních záměrů/příležitostí anebo zásobník uvažovaných projektů (investičních i neinvestičních).</p> <p>d) Zveřejňuje obec informace o území vhodném pro podnikání? (např. zveřejnění záměru prodat či pronajmout nejen na úřední desce, ale i skrze jiné komunikační nástroje obce)</p> <p>e) Zveřejňuje plán veřejných zakázek na určité období dopředu? Tento postup nepřispívá jen k větší transparentnosti úřadu navenek obecně, ale zejména drobným místním podnikatelům a firmám, které obvykle nedisponují velkými administrativními kapacitami, může pomoci lépe plánovat a snáz se zapojovat i do těchto projektů.</p>
<p>4.10 Nabízí obec pozemky a prostory k podnikání?</p>	<p>a) Nabízí obec podnikatelům k pronájmu volné nemovitosti?</p> <p>b) Může jít také o využití bývalých zemědělských objektů – obec pomůže začínajícím anebo stávajícím podnikatelům, aby je koupili a zrekonstruovali, pomůže jim s přístupovou cestou, napojením na jinou infrastrukturu apod. Podmínkou pomoci může být to, aby bylo sídlo firmy v obci.</p> <p>c) Má obec průmyslovou zónu? Pokud ano, je její kapacita plně využita?</p>
<p>4.11 Využívá obec možnost snížit podnikatelům nájemné, místní poplatky, nebo koeficient daně z nemovitosti?</p>	<p>a) Aby obec podpořila LEK, může snížit některým subjektům nájem, vrátet část místních poplatků a daně z nemovitosti, nebo snížit koeficient daně z nemovitosti. Obce někdy nájem úplně promíjejí, aby poskytovatele některé služby v obci udržely (samozřejmě s řádným odůvodněním). To se nemusí týkat jen poskytovatelů zdravotních služeb nebo poskytovatelů volnočasových aktivit pro děti. Zkušenosti z měst i obcí někdy hovoří o motivačních nástrojích pro podporu příchodu pracovníků různých profesí, nebo absolventů VŠ, podpoře začínajících podnikatelů zvýhodněnými nájmy či podnikatelů rekonstruujiících staré nemovitosti v rámci obce apod. Podobné programy mohou být využity na úrovni DSO.</p> <p>b) Obec může pracovat s místními poplatky, nebo koeficientem daně z nemovitosti tak, že je zvyšuje, aby regulovala určité aktivity na svém území. Může použít různé koeficienty daně z nemovitosti pro různé typy nemovitostí anebo různé části obce s cílem podpořit LEK.</p>

<p>4.12 Využívá obec (příp. DSO, MAS) společně projekty s podnikateli, neziskovkami, vysokými školami apod.</p>	<p>Obec (příp. DSO, MAS) může podávat návrhy projektů a realizovat projekty společně s dalšími aktéry v území. Může jít o</p> <p>a) měkké a malé projekty (např. pořádání společenských, tematických či volnočasových událostí, tvorbu drobných upomínkových předmětů, informačních letáků, spolupráci místní mateřské/základní školy s místními podnikateli) nebo</p> <p>b) náročnější investiční projekty (energetické firmy např. mohou na základě dohody předfinancovat výstavbu vodovodu, kanalizace, existují PPP projekty spojené s přestavbou a provozováním domovů pro seniory, spolupráce na vytvoření družstva pro podporu bytové výstavby apod.)</p>
<p>4.13 Pomáhá obec podnikatelům finančně? Má obec (příp. její DSO) dotační programy pro podnikatele?</p>	<p>Obec může přímo finančně pomáhat podnikatelům. Musí přitom zohlednit např. pravidla týkající se veřejné podpory. V případě podpory obchodu v malé obci může jít o příspěvek na činnost, financování jednoho pracovníka obchodu, aby byla otevírací doba obchodu dostatečná apod. K tomu může být využity i programy typu Obchůdek 2021+.</p> <p>Obce často dotacemi podporují činnost spolků, nebo svých organizací. Přestože to v ČR není běžné, mohou pracovat i s dotačními programy pro podnikatele. Dotační program může být nastaven i na úrovni DSO.</p> <p>Obec může pro účely podpory LEK využít vouchery, které distribuuje svým občanům, kteří je pak mohou uplatnit za různé produkty a služby v obci. Podobnou funkci mají slevové karty.</p> <p>Některé obce v ČR s cílem podpořit LEK (v oblasti cestovního ruchu, navrácení části poplatků místním subjektům apod.) pracují s lokální měnou. Lokální měnu v podobě papírových bankovek využívají např. Křižánky (http://www.obeckrizanky.cz/lokalni-mena), virtuální lokální měnu využívá například Kyjov (https://kyjov.corrency.cz/).</p>
<p>4.14 Zohledňuje obec místní podnikatele při zadávání veřejných zakázek?</p>	<p>Obec může v případě veřejných zakázek malého rozsahu zohledňovat místní podnikatele a firmy apod.</p> <p>Kromě toho může obec (případně její DSO, MAS) podporovat, aby se místní podnikatelé účastnili výběrových řízení obce. Může např. zveřejnit plán uvažovaných veřejných zakázek, pracovníci DSO mohou pomáhat s přípravou nabídek tím, že připravují a zveřejňují šablony dokumentů apod.</p>
<p>4.15 Podporuje obec (příp. její DSO/MAS) rozvoj LEK s využitím nástrojů strategického plánování a řízení?</p>	<p>a) Má obec (příp. DSO/MAS) strategii rozvoje, která zahrnuje dílčím či uceleným způsobem LEK?</p> <p>b) Pokud ano,</p> <ul style="list-style-type: none">- Jak konkrétně se věnuje zmapování LEK a její podpory?- Byli do přípravy strategie zapojeni klíčoví aktéři z území (podnikatelé, neziskovky, obyvatelé apod.) formou dotazníkového šetření, rozhovoru/ů či s využitím jiných metod?- Je strategie rozpracována do dílčích plánů i na kratší období (akčního plánů apod.)?- Obsahuje strategie, anebo akční plán i nějaké indikátory k vyhodnocování, opatření, termíny, očekávané náklady a rizika? Ideální je, pokud jsou indikátory měřitelné (např. počet laviček, počet metrů chodníku, apod...), nicméně ne vždy je to relevantní a účelné. V takovém případě lze využívat i jiné typy metrik či vyhodnocení (např. binární – 0 nebo 1, slovní – vůbec, částečně, úplně, apod...).- Jak často je naplňování strategie vyhodnocováno (vůbec, nepravidelně, každý rok...)? Je strategie v průběhu její platnosti aktualizována, případně jak často a na základě jakého/jakých podnětů? <p>c) Využívá obec k rozvoji LEK územní plán?</p> <ul style="list-style-type: none">- Reflektuje aktuální územní plán aktuální potřeby rozvoje obce a LEK?

	- Došlo v posledních 3 až 5 letech ke změně územního plánu? Pokud nebyl územní plán delší dobu aktualizován, je již schválený záměr ho v blízké době (např. příštích 2 letech) aktualizovat, nebo je náš územní plán zpracován tak, že umožňuje dostatečnou flexibilitu a nemusí být často měněn?
4.16 Vzdělávají se pracovníci obce/DSO a hledají dobrou/vhodnou praxi v oblasti podpory LEK?	<p>a) Vyhledávají pracovníci obce/DSO vzdělávací akce či informační zdroje zaměřující se na podporu LEK? (Může jít o akce či jiné vzdělávací a informační nástroj, které pořádá či poskytuje MMR, iniciativy jako Místní agenda 21, Národní síť zdravých měst, vysoká škola ve formě například metodik, tutoriálů, webových stránek či portálů, workshopů, konferencí apod.)</p> <p>b) Konzultuje obec/DSO možnosti či příklady podpory LEK s okolními obcemi, nebo jinými úřady (jinými DSO, krajem, ministerstvem apod.).</p> <p>c) Konzultuje obec/DSO možnost podpory LEK s vysokými školami? (Zde může jít i o spolupráci na závěrečných pracích studentů apod.)</p> <p>d) Konzultuje obec/DSO možnost podpory LEK s dalšími domácími subjekty? (např. s regionální hospodářskou komorou, neziskovými organizacemi, konzultantskými firmami, agenturami jako CzechInvest atp.)</p> <p>e) Konzultuje obec/DSO možnosti podpory LEK se svou zahraniční partnerskou obcí?</p>
4.17 Může obec využívat některé z výše uvedených nástrojů více, aby více podporovala LEK?	<p>a) Může obec sama více využívat některý z výše uvedených nástrojů (už se o tom uvažuje s ohledem na schválenou strategii rozvoje a v ní uvedená opatření apod.)?</p> <p>b) Může obec více pracovat s některými z výše uvedených nástrojů na úrovni svého DSO, své MAS?</p>

KROK 2: ZÍSKEJTE INFORMACE A DATA, DÍKY KTERÝM MŮŽETE NA STANOVENÉ OTÁZKY ODPOVĚDĚT.

Existují dva typy informací a dat, které potřebujete k zodpovězení otázek uvedených v předchozím Kroku 1 této metodiky:

1. **Sekundární data** jsou ta data, která již někde existují, někdo je již sesbíral a jsou někde uloženy/archivovány. Někdy jsou dostupná snadno v materiálech, se kterými již vaše obec nebo DSO pracuje. Jindy jsou k dispozici v dostupných databázích a zdrojích na internetu, v tištěných publikacích apod. Některá tato data mohou být dostupná za úplatu.
2. **Primární data** jsou ta data, která budete muset získat vlastními silami například s využitím rozhovorů a diskusí, pozorování, ankety anebo dotazníkového šetření. **Je vhodné, abyste některé informace a postřehy získali i od nerezidentů** (těch, kteří obec navštíví jako turisté, navštěvují pravidelně kvůli dojíždění do zaměstnaní apod.). Protože nemají s životem v obci bezprostřední a větší zkušenosti, může být jejich pohled na věc jiný a inspirativní.

Měřítkem úspěchu při sběru dat není jejich množství, ale účelnost a schopnost je využít pro hodnocení rozvojového potenciálu vašeho území a vaší LEK. V dnešní praxi existuje množství strategických dokumentů, které sice překypují množstvím dat a zbytečně technických informací, ale jejich využitelnost v praxi je nízká, protože se v nich relevantní data mohou ztratit, kvůli jejich rozsahu se s nimi nedá vždy dobře pracovat apod.

V níže uvedeném textu shrnujeme možné zdroje dat, se kterými můžete pracovat při odpovídání na otázky uvedené v předchozí kapitole 4. Abychom uspořili místo, neopakujeme dílčí otázky, které jsou v kapitole 4 uvedené. Doporučujeme vám ale s nimi pracovat.

Pokud je jako zdroj dat uvedeno vlastní šetření, doporučujeme vám kombinaci dotazníkového šetření a rozhovorů (s vedoucími pracovníky relevantních organizací na území Vaší obce/města, které poskytují, nebo využívají služby apod.). Díky rozhovorům a diskusím s lidmi můžete vždy získat hlubší poznatky, které vám nepřinese dotazníkové šetření. Rozhovory můžete do určité míry nahradit diskusí hlavních výsledků z dotazníkového šetření s klíčovými aktéry apod.

Pokud se rozhodnete provést dotazníkové šetření, je vhodné zohlednit následující:

- Při přípravě dotazníku je dobré si hned na začátku stanovit hlavní otázky, na jaké by měl odpovědět, a tomu přizpůsobit otázky dotazníku. Podle hlavních otázek pak můžete snadno strukturovat hlavní zjištění. Otázky vám pomohou i k tomu, aby se v dotazníku některé věci neopakovaly apod.
- Pro zjištění toho, jak jsou obyvatelé spokojeni s dostupností a kvalitou služeb, jak hodnotí fungování obce apod., je vhodné pracovat s tvrzeními, ke kterým je přidána škála (např. od 1 do 5, kde 1 = vůbec nesouhlasím/jsem velmi nespokojen apod., 5 = naprosto souhlasím/jsem velmi nespokojen; můžete pracovat se známkováním, s delšími – např. desetistupňovými, škálami, seřazováním tvrzení podle důležitosti apod.).
- Dotazník by měl kombinovat uzavřené a otevřené otázky – lidé by v dotazníku měli mít možnost uvést své komentáře. Přestože není vyhodnocení otevřených otázek vždy jednoduché, komentáře často přinesou informace, které uzavřené otázky neumožňují. Částečně tak někdy může použití těchto otázek nahrazovat rozhovory.
- Je vhodné připravit pracovní verzi dotazníku a požádat o jeho vyplnění několik osob z řad obyvatel, kteří nebyli zapojeni do jeho přípravy. Díky tomu můžete zjistit, jestli je pro ně dotazník srozumitelný, co je potřeba upravit apod.
- Aby byl dotazník opravdu dobře nastavený, tj. vhodně zacílený, problémově orientovaný, vnitřně provázaný a měl logickou strukturu, je vhodné ho konzultovat s odborníkem. **Jako podpůrný nástroj můžete využít příklad dotazníku (HLEDÁME DOBRÝ...).**
- Šetření by mělo probíhat delší dobu – lidé by měli mít možnost dotazníky vyplnit po delší dobu (např. alespoň tři týdny). Pokud je návratnost dotazníku malá, může jim být po 14 dnech zaslána opětovná prosba o vyplnění, prosba o vyplnění může zaznít v místním rozhlasu, na FB stránkách obce anebo jiným způsobem, se kterým se v obci obvykle pracuje.
- Obyvatele může k většímu zapojení do šetření motivovat vhodně formulované úvodní slovo k dotazníku, které zdůrazní, že jejich podněty a názory budou skutečně využity (např. při přípravě/revizi strategie rozvoje).
- Je vhodné zkombinovat tištěnou a elektronickou verzi dotazníku.

Pokud se rozhodnete provést rozhovory, můžete využít rámcové otázky polostrukturovaného rozhovoru, který BUDE součástí přílohy metodiky.

JAKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE MŮŽETE VYUŽÍT PRO VYHODNOCOVÁNÍ POTENCIÁLU ÚZEMÍ JAKO PROSTORU PRO ROZVOJ?

HLAVNÍ OTÁZKA 1. <u>Má území obce potenciál pro další rozvoj?</u>	
Informační zdroje	Jaké typy informací nich naleznete?
Strategický plán rozvoje vaší obce, případně doprovodné tematicky orientované strategie (např. koncepce bydlení, koncepce dopravy apod...) a dokumenty (vč. akčních plánů a hodnotících zpráv)	<ul style="list-style-type: none"> • Geografický a správní charakter území • Charakter životního prostředí • Charakter osídlení území • Potřebnost a možnosti dalšího rozvoje území obce
Územní plán obce a související územně-analytické podklady	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter ploch na území obce a způsob jejich (možného) využití
Zásady územního rozvoje kraje	<ul style="list-style-type: none"> • Územní charakter obce v rámci regionu • Faktory ovlivňující možný budoucí rozvoj obce s ohledem na priority ostatních obcí a kraje
Politika územního rozvoje (http://portal.uur.cz/)	<ul style="list-style-type: none"> • Územní charakter obce v rámci regionu • Technická a dopravní infrastruktura v rámci regionu
Územně-analytické podklady (https://www.czso.cz/csu/czso/csu_a_uzemne_analyticke_podklady)	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter území obce (podíly jednotlivých typů ploch území obce) • Charakter území obce (počet hektarů jednotlivých typů ploch území obce) • Faktory ovlivňující možný budoucí rozvoj obce s ohledem na priority ostatních obcí v rámci ORP
Český statistický úřad – Veřejná databáze => Vše o území SÚ (https://vdb.czso.cz/vdbvo2/)	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter území obce (podíly jednotlivých typů ploch území obce) • Charakter území obce (počet hektarů jednotlivých typů ploch území obce)
Národní databáze brownfieldů (http://www.brownfieldy.eu/databaze-brownfieldu/)	<ul style="list-style-type: none"> • Existují na území obce brownfieldy?
Český hydrometeorologický ústav (ovzduší, znečištění...)	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter životního prostředí
Intersucho (www.intersucho.cz)	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter životního prostředí • Kvalita života v obci
Integrovaný registr znečišťování (https://portal.cenia.cz/irz/)	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter životního prostředí • Kvalita života v obci
Příslušná ORP	<ul style="list-style-type: none"> • Řadu z výše uvedených informací naleznete v datech a analytických materiálech, se kterými může pracovat vaše ORP.
Rozhovory / konzultace s odborníky (zde můžete spolupracovat i s vysokou školou na vašem území)	

JAKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE MŮŽETE VYUŽÍT PRO VYHODNOCOVÁNÍ STAVU A POTENCIÁLU ROZVOJE LEK?

HLAVNÍ OTÁZKA 2. <u>Má LEK potenciál pro další rozvoj?</u>	
Informační zdroje	Jaké typy informací nich naleznete?
<i>Strategický plán rozvoje vaší obce a rozvojové strategie okolních obcí (vč. vaší ORP) a kraje, jejich doprovodné strategie (plány rozvoje v oblasti občanské vybavenosti a infrastruktury) a dokumenty (akční plány, hodnotící zprávy)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteristika obyvatelstva • Charakter a rozsah občanské vybavenosti • Vybavenost obce technickou a digitální infrastrukturou • Charakter a rozsah občanské vybavenosti • Charakter a přehled nekomerčních/neziskových služeb • Ekonomický charakter obce • Charakter a přehled komerčních služeb • Silné a slabé stránky, hrozby a příležitosti LEK
<i>Územní plány a související dokumenty vaší obce, okolních obcí</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter a rozsah občanské vybavenosti z hlediska území
<i>Přehledy podnikatelů, neziskových organizací, poskytovatelů sociálních služeb apod., se kterými pracuje vaše obec, okolní obce, vaše DSO, MAS, kraj apod.</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter a rozsah občanské vybavenosti • Ekonomický charakter obce/regionu
<i>Přehled příjemců a žadatelů o dotace ve vaší obci</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter a rozsah místních poskytovatelů služeb
<i>Výroční zprávy klíčových subjektů vaší LEK</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter a rozsah občanské vybavenosti
<i>Český statistický úřad (https://www.czso.cz/csu/czso/databaze-demografickych-udaju-za-obce-cr)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteristika obyvatelstva
<i>Český statistický úřad – Veřejná databáze => Vše o území (https://vdb.czso.cz/vdbvo2/) => Vybrané údaje za obce => Sčítání lidu, domů a bytů</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteristika obyvatelstva • Charakter a rozsah občanské vybavenosti (bydlení)
<i>Registr ekonomických subjektů (https://www.czso.cz/csu/res/registr_ekonomickych_subjektu)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomický charakter obce/regionu
<i>Registr živnostenského podnikání (https://www.rzp.cz/), příslušný živnostenský úřad</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Ekonomický charakter obce/regionu
<i>Národní registr poskytovatelů zdravotních služeb (https://nrpzs.uzis.cz/index.php?pg=home--download)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter a rozsah občanské vybavenosti • Charakter a přehled nekomerčních/neziskových služeb
<i>Najdi svého zemědělce (https://zemelstvizije.cz/clanky/najdi-sveho-zemedelce-mapa-s-vice-nez-360-prodejnimi-misty/63/)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter a přehled komerčních služeb
<i>Interaktivní mapa neziskového sektoru (https://mapaneziskovek.cz/)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter a přehled nekomerčních/neziskových služeb

Exekutorská komora ČR (www.mapaexekuci.cz)	<ul style="list-style-type: none"> • Přehled negativních/patologických jevů
Mapa kriminality (https://www.mapakriminality.cz/)	<ul style="list-style-type: none"> • Přehled negativních/patologických jevů
Vlastní šetření (kombinace dotazníkového šetření a rozhovorů/diskusí/kulatých stolů apod.)	<ul style="list-style-type: none"> • Charakter LEK • Absentující služby v obci • Absentující veřejná vybavenost

JAKÉ INFORMAČNÍ ZDROJE MŮŽETE VYUŽÍT PŘI VYHODNOCOVÁNÍ TOHO, JAK OBEC PODPORUJE LEK?

HLAVNÍ OTÁZKA 3. Jaký má obec aparát pro plánování a koordinování rozvoje LEK?

HLAVNÍ OTÁZKA 4. Do jaké míry obec (případně její DSO/MAS) využívá nástroje podpory LEK? Může některé využívat více?

Informační zdroje	Jaké typy informací nich naleznete?
Starosta /zaměstnanci úřadu obce, webové stránky obce	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteristika úřadu (personální kapacity, typologie úřadu)
Rozpočty obce/města za vybrané období	<ul style="list-style-type: none"> • Finanční charakteristika obce, struktura příjmů a výdajů • Finanční možnosti podpory LEK (díleči oblasti)
Rozvaha obce/města za vybrané období	<ul style="list-style-type: none"> • Finanční charakteristika obce, struktura majetku a závazků • Finanční možnosti podpory LEK
Závěrečné účty obce/města za vybrané období	<ul style="list-style-type: none"> • Finanční charakteristika obce, přehled a struktura uskutečněných příjmů a výdajů • Finanční možnosti podpory LEK
Evidence nájemních smluv k obecnímu/městskému majetku	<ul style="list-style-type: none"> • Přehled ekonomických subjektů v nájmu a charakteru jejich činnosti
Evidence pohledávek a závazků	<ul style="list-style-type: none"> • Finanční charakteristika obce
Strategický plán rozvoje obce a doprovodné dokumenty (vč. akčních plánů, hodnotících zpráv apod.)	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteristika úřadu (personální kapacity, typologie úřadu) • Finanční charakteristika obce • Zapojení obce do ostatních struktur (DSO, MAS apod.)
Střednědobý rozpočtový výhled obce	<ul style="list-style-type: none"> • Finanční charakteristika obce, výhled do budoucna
Plán (kapitálových) investic	<ul style="list-style-type: none"> • Finanční charakteristika obce, výhled do budoucna • Finanční možnosti podpory LEK
Pravidla vlastních dotačních programů/výzev	<ul style="list-style-type: none"> • Možnosti/nástroje podpory LEK
Ministerstvo financí ČR - Monitor státní pokladny (https://monitor.statnipokladna.cz/)	<ul style="list-style-type: none"> • Finanční charakteristika obce, struktura plánovaných i uskutečněných příjmů a výdajů, majetku • Finanční možnosti podpory LEK
Zkušenosti s činností zastupitelstva, pozorování, podněty od členů zastupitelstva apod.	<ul style="list-style-type: none"> • Charakteristika úřadu (personální kapacity, aktivita)

Zřizovatelské listiny organizací, vnitřní seznamy / databáze	<ul style="list-style-type: none"> Charakter poslání a činností organizací zřizovaných obcí
Výroční zprávy o činnosti organizací	<ul style="list-style-type: none"> Charakter poslání a činností organizací zřizovaných obcí
Rozhovory s řediteli organizací	<ul style="list-style-type: none"> Přehled komunikace s místními stakeholdery LEK
Stanovy našeho DSO	<ul style="list-style-type: none"> Zapojení obce do ostatních struktur (DSO, MAS apod.)
Strategické plány rozvoje DSO/MAS, do níž je obec zapojena (vč. doprovodných dokumentů – akčních plánů, hodnotících zpráv apod.)	<ul style="list-style-type: none"> Charakter aktivit DSO/MAS ve vztahu k rozvoji LEK
Rozpočet DSO, MAS	<ul style="list-style-type: none"> Finanční charakteristika DSO, MAS Finanční možnosti podpory LEK

KROK 3: ZÍSKANÉ INFORMACE A DATA ZPRACUJTE DO PODOBY PRACOVNÍ VERZE ZPRÁVY.

Vaše zpráva by měla zohlednit otázky uvedené v Kroku 1 (na str. 7-21). Je vhodné strukturovat zprávu podle hlavních otázek, které jsou zde uvedené. **Pro připravení pracovní verze zprávy můžete využít FORMULÁŘ PRO ZPRACOVÁNÍ ANALÝZY, který je k dispozici v příloze této metodiky.** Pracovní verzi zprávy připravíte tak, že do jednotlivých částí budete vyplňovat komentáře na základě shromážděných informací a dat. Při přípravě pracovní verze zprávy vám doporučujeme dodržet následující zásady:

1. Naše metodika nepředpokládá, že ve vaší analýze o území, LEK a její podpoře budete používat pokročilé kvantitativní (statistické) metody. Data byste měli použít k zodpovězení otázek a zpracovat tak, abyste jim rozuměli vy, vaši politici, občané a podnikatelé.
2. Data by měla být zpracována a prezentována tak, aby zpráva byla dostatečně stručná, ale současně nebyla povrchní. Toto samozřejmě není vždy jednoduché, protože každý autor i čtenář může mít jiné požadavky na obsah textu, je to také velmi tvůrčí a individuální záležitosti apod. Je však dobré zohlednit následující:
 - a) Odpovědi na otázky by ve vlastním textu zprávy měly být vždy zacílené, jasně argumentované a opřené o důkazy – tzn. podpořené relevantními tabulkami/grafy apod. a dalšími informacemi dokládajícími zmíněné skutečnosti.
 - b) Dokreslující informace a rozsáhlejší tabulky, grafy apod. je vhodné umístit do příloh zprávy. Ty by měly být součástí zprávy a čtenářům zprávy by měly být vždy snadno dostupné (buď jako součást textu zprávy, nebo v samostatných, ale dostupných dokumentech). Text zprávy by na ně měl jasně odkazovat, proto je dobré odkazovat na číslo přílohy, nebo konkrétní stránku textu, kde čtenář přílohu najde apod.
 - c) Je vhodné pracovat s textem - jeho formou / formátováním - tak, aby byl pro čtenáře příjemný, např. byste neměli pracovat s dlouhými a nepřehlednými odstavci, ve kterých se čtenář ztratí, měli byste text logicky a dostatečně strukturovat (pracovat s podkapitolami, grafikou textu / tučným písmem u klíčových myšlenek apod.).
 - d) Aby byla zpráva srozumitelná, je dobré nechat text pracovní verze zprávy před jejím zveřejněním (zpřístupněním dalším osobám) přečíst jinou osobou, která bude mít na pročetí textu dostatečný čas, zprávu celou přečte a poskytne kritickou zpětnou vazbu

(proto není vždy vhodné, aby text pracovní verze zprávy četl partner některého z autorů apod.).

e) V pracovní verzi zprávy, kterou zpřístupníte k připomínkování, je dobré uvést konkrétní datum její přípravy (aby nedošlo ke kolizi v různých verzích zprávy apod.).

f) Na základě pracovní verze zprávy byste měli ještě připravit shrnutí zprávy. V krátkém textu byste zde měli shrnout cíle zprávy a nejdůležitější zjištění pro všechny tři hlavní témata zprávy. Shrnutí by mělo nastínit hlavní zjištění, která se týkají rozvojovému potenciálu území a LEK a toho, jak obec může více využít nástroje podpory LEK v budoucnu. V tomto shrnutí by neměly zaznívat informace, které nejsou uvedené v textu vlastní zprávy. Shrnutí by mělo vycházet z textu zprávy.

Následně by shrnutí mělo vyjmenovávat klíčová doporučení ohledně opatření a aktivit podporujících rozvoj LEK na následující období (např. následující 3 až 5 let). Může zde být také shrnuta vazba na již existující strategické dokumenty obce apod. (zda jsou doporučení v souladu s platnou rozvojovou strategií a doprovodnými dokumenty – akčním plánem, jestli daná opatření podporuje platný územní plán, rozpočtový výhled a plán investic, případně rozvojová strategie DSO, MAS, či jiné platformy, kterou obec považuje za klíčovou pro rozvoj LEK apod.).

Aby byla zajištěna srozumitelnost, je opět vhodné nechat shrnutí před jeho zveřejněním přečíst.

Shrnutí může být vloženo na začátek zprávy (před její úvod), nebo může být předloženo spolu s textem zprávy (jako samostatný dokument, příloha zprávy apod.).

KROK 4: PRACOVNÍ VERZI ZPRÁVY ZVEŘEJNĚTE A PRODISKUTUJTE S POLITICKÝM VEDENÍM OBCE (PŘÍPADNĚ NA ÚROVNI DSO, POKUD BYLO PŘEDMĚTEM ANALÝZY ŠIRŠÍ ÚZEMÍ A AKTIVITY VÍCE OBČÍ) A KLÍČOVÝMI AKTÉRY Z ÚZEMÍ VAŠÍ OBCE, PŘÍPADNĚ S JEJICH ZÁSTUPCI.

Pracovní verze zprávy by měla být prodiskutována s klíčovými aktéry – politickým vedením obce, občany, podnikateli, neziskovými organizacemi apod.

Mělo by proběhnout alespoň jedno kolo připomínkování pracovní verze zprávy ze strany externích subjektů. Obyvatelé, podnikatelé i zástupci dalších organizací by měli mít alespoň jednu možnost uvést připomínky k pracovní verzi zprávy.

Osoby, kterým poskytnete pracovní verzi zprávy k připomínkování, by měly mít vždy přiměřený čas na seznámení se s jejím obsahem a uvedení připomínek. Měly by také dostat jasnou instrukci, aby své připomínky konkrétně odůvodnily. Měly by být také informovány o tom, do kdy a jakým způsobem mohou připomínky sdělit.

Před sběrem připomínek byste vždy měli slíbit, že se získanými připomínkami budete skutečně pracovat při finalizaci zprávy. Současně byste měli jasně naznačit, jak to bude zaručeno. Můžete předem říct, že připomínky rozlišíte například podle jejich důležitosti, že mohou připomínkující osoby samy uvést, jaké připomínky považují za klíčové a jaké spíše za dílčí, že ke zprávě přiložíte tabulku se získanými klíčovými připomínkami, u kterých řeknete, zda byly zapracovány do finální verze a pokud nebyly, proč konkrétně apod. Pokud nezaručíte, že se získanou zpětnou vazbou budete pracovat, nemusí to externí subjekty motivovat k připomínkování, k další spolupráci s vámi apod.

Připomínkování externími subjekty je možné zajistit buď ve formě klasického veřejného projednání dokumentu, a to buď v rámci samostatné akce, nebo zvláštního zastupitelstva, nebo je možné pracovní verzi zprávy zveřejnit na určitý čas na webu obce, během kterého mohou obyvatelé, podnikatelé, neziskové organizace apod., zaslat zpracovatelům zprávy své připomínky atp. Větší obce mohou připomínkování více „zorganizovat“ – domluvit se s externími aktéry na vytvoření nějaké polo-formální struktury, která bude zahrnovat zástupce různých skupin v obci (buď jmenované, nebo zvolené) a harmonogramu jejich jednání apod.

Bližší informace k zapojování veřejnosti můžete nalézt např. v těchto metodických příručkách, které jsou k dispozici na internetu:

- Špaček, D. a kol. (2019). Územní rozvoj a externí subjekty – metodika pro zapojování externích subjektů (verze pro malé obce), dostupné zde: https://www.mmr.cz/getmedia/31a3611f-39fe-4c71-af07-d5ec2b23c6b2/esf_metodika_1_male_obce_3.pdf.
- Spolek pro obnovu venkova (2018). Zapojování aktérů do rozvoje obce – Návody a tipy, dostupné zde: <https://www.obcepro.cz/data/zapojovani-akteru-do-rozvoje-obce--navody-a-tipy.pdf>.

KROK 5: NA ZÁKLADĚ ZPĚTNÉ VAZBY A PODNĚTŮ, KTERÉ JSTE ZÍSKALI BĚHEM DISKUSE, PŘIPRAVTE FINÁLNÍ VERZI ZPRÁVY A ZVEŘEJNĚTE JI.

Zpětnou vazbu, kterou jste získali během připomínkování, byste měli využít pro finalizaci textu zprávy.

V její samostatné příloze můžete shrnout, které jak jste využili/zpracovali získané připomínky, můžete zde také říct, které připomínky považujete za relevantní a které nikoliv (to by mělo být v komentářích odůvodněno).

Finální verzi zprávy byste měli zveřejnit. Není nutné zprávu tisknout, postačí zpřístupnění v elektronické podobě na webu.

Na úvodním listu zprávy by mělo být opět uvedeno datum vytvoření zprávy (z již uvedeného důvodu, aby nedošlo ke kolizi mezi různými verzemi zprávy apod.).

Informace o tom, že je zpráva finalizována a veřejně dostupná, by měla být sdělena všem důležitým aktérům. Pokud se bude se zprávou pracovat na úrovni DSO, je vhodné o zveřejnění informovat relevantní pracovníky.

DALŠÍ KROKY

Zveřejněním práce se zprávou nekončí.

S finální zprávou byste měli pracovat dále – konkrétní kroky mohou být následující:

- Zprávu můžete využít v diskusi o prioritách dalšího rozvoje a souvisejících opatřeních (na úrovni obce, nebo DSO, MAS apod.).
- Zprávu můžete využít pro přípravu analytické a návrhové části strategie rozvoje obce, případně DSO. Pokud tyto dokumenty již existují, můžete zprávu využít k jejich aktualizaci.
- Zpráva by měla být za určitý čas aktualizována. Za určitý čas byste měli vyhodnotit klíčové změny v charakteristikách využití území, v LEK a v přístupu obce (příp. DSO, MAS) k podpoře LEK. Měli byste vyhodnotit také účinnost přijatých opatření, nové příležitosti, hrozby a rizika apod. Pro ty účely se můžete vrátit ke KROKU 1 této metodiky.

Budeme rádi, pokud od Vás získáme zpětnou vazbu ohledně obsahu metodiky a její srozumitelnosti. Pokud metodika neprocuje s nástrojem podpory LEK, který využíváte a považujete za velmi důležitý, byli bychom rádi, pokud byste nás o něm informovali. Pro komunikaci prosím využijte email david.spacek@econ.muni.cz. Moc Vám za zpětnou vazbu a doplňující informace děkujeme.

4. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- Adviser Euro (2009). Regionální ekonomická data pro evaluaci RPS a NSRR a pro sekundární analýzy regionálního rozvoje (dílčí projekt Metodika hodnocení ekonomického a rozvojového potenciálu území). Dostupné zde: https://www.dotaceeu.cz/Dotace/media/SF/NOK/Evaluace/Evalua%4%8dn%c3%ad%20knihovna/2009/2009_4457_Region%c3%a1In%c3%ad%20ekonomick%c3%a1%20data%20pro%20evaluaci/Metodika-hodnoceni-ekonomickeho-a-rozvojoveho-potencialu_final.pdf
- Bárta, D. et al. (2015). Metodika Konceptu inteligentních měst. Dostupné zde: https://www.mmr.cz/getmedia/b6b19c98-5b08-48bd-bb99-756194f6531d/TB930MMR001_Metodika-konceptu-Inteligentnich-mest-2015.pdf.
- Binek, J., Šilhan, Z. (2018). Řízení rozvoje obce: Doporučení a inspirace pro malé obce. Spolek pro obnovu venkova České republiky. Dostupné zde: <https://www.obcepro.cz/data/rizeni-rozvoje-obce--doporuceni-a-inspirace-pro-male-obce.pdf>.
- ESPON (2013). KITCASP – Key indicators for Territorial Cohesion and Spatial Planning. Dostupné zde: <https://www.espon.eu/programme/projects/espon-2013/targeted-analyses/kitcasp-key-indicators-territorial-cohesion-and>.
- Fertrová, M., Špačková, P., Ouředníček, M., Hána, D., Jíchová, J. (2015). Metodika hodnocení vývoje území s využitím přístupu territorial impact assessment: hodnocení územních dopadů změn významného zaměstnavatele v regionu. Dostupné zde: http://www.urrlab.cz/sites/default/files/UPLOAD/metodika_tia_250615_final.pdf.
- GaREP a e-Rozvoj.cz (2014). Metodika tvorby programu rozvoje obce. Dostupné zde: http://www.mmr.cz/getmedia/45c58e5b-da4c-4210-a8da-6b29cb749989/metodika_tvorby_pro.pdf.
- Labounková, V., Půček, M., Rohrerová, L. a kol. (2009). Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů mikroregionů. MMR: Ústav územního rozvoje. Dostupné zde: <https://www.uur.cz/images/publikace/metodickeprirucky/nabidka/2009/metodika-SRD-2009.pdf>.
- Město Litoměřice (2015) Akční plán rozvoje spolupráce s podnikateli 2015-2020. Dostupný zde: https://www.litomerice.cz/images/strategicke-dokumenty/Akcni_plan_podnikatele_2015.pdf
- Město Trutnov (2019) Příručka pro začínající a malé podnikatele II. Dostupná zde: <https://www.trutnov.cz/cs/urad/dotace-a-projekty/projekty-eu/mesta-trutnov-a-widnica-spolecne-pro-byznys/prirucka-pro-zacinajici-a-male-podnikatele-ii.html>.
- Město Žamberk (2015). Metodika nástrojů zjišťování potřeb a spokojenosti obyvatel obce. Dostupná zde: <http://www.zamberk.cz/prezentace/dokumenty/23383.pdf>.
- MMR (2010) Rozvojové možnosti obcí. Dostupné zde: https://www.mmr.cz/getmedia/5a2e3c9c-0a0e-4737-a66e-a67424bc24c6/Brozura-Rozvojove-moznosti-obci-MMR_Brozura.pdf.
- MMR (2019). Metodika sledovaných jevů pro územně analytické podklady (Metodický návod k příloze č. 1 vyhlášky č. 500/2006 Sb.). Dostupné zde: https://www.mmr.cz/getmedia/48cdbc94-bb00-4447-a469-13188d27e999/Metodicky_navod_UAP_jevy_12_2019_final.pdf.aspx?ext=.pdf.
- Národní síť Zdravých měst České republiky (2017). Metodika hodnocení udržitelných měst (verze 2017.1). Dostupné zde: https://www.dataplan.info/img_upload/f96fc5d7def29509aeffc6784e61f65b/metodikaur_komplet_1.pdf.

Občanské sdružení Tradice Bílých Karpat, ZO ČSOP Veronica (2014) Jak posílit místní ekonomiku.
Dostupné zde: https://hostetin.veronica.cz/sites/default/files/mistni_ekonomika_web.pdf

Perlín, R., Bičík, I. (2006). Strategický plán rozvoje mikroregionu – metodická příručka pro zájemce o strategické plánování ve venkovských mikroregionech a obcích. Dostupné zde:
https://is.muni.cz/el/sci/jaro2013/Z0132/um/Perlín_strategicky_plan_mikroregionu_2_.pdf.

Pondělíček, M., Šilhánková, V. (2012). Metodika vyhodnocování udržitelného využití území pro potřeby územního plánování. Dostupné zde:
https://www.researchgate.net/publication/269221878_Metodika_vyhodnocovani_udrzitelneho_vyuziti_uzemi_pro_potreby_uzemniho_planovani.

Špaček, D. a kol. (2016). Územní rozvoj a externí subjekty – metodika pro podporu zapojování externích subjektů (verze pro malé obce). Dostupné zde:
https://www.mmr.cz/getmedia/31a3611f-39fe-4c71-af07-d5ec2b23c6b2/esf_metodika_1_male_obce_3.pdf.

UN-HABITAT (2015). International Guidelines on Urban and Territorial Planning. Dostupné zde:
https://unhabitat.org/sites/default/files/download-manager-files/IG-UTP_English.pdf.

Vyhláška o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a o způsobu evidence územně plánovací činnosti (Vyhláška č. 500/2006 Sb.) (v platném znění).